

ИГ. СТЕФАНИДА

О ЛЕПОТИ

Лепота је увек, помало, несвесна себе. Када је нема, у правом смислу, онда постоји свест о њој и жеља да се достигне.

Шта значи лепота – у правом смислу? То је лепота која долази изнутра и која је подржана унутарњим садржајем. Када кажемо „леп човек“, неизоставно је потребан садржај. Без садржаја лепота бледи, односно што је више гледаш све је мање видиш. Дакле, унутрашња лепота подржава спољашњу и даје јој трајност. Не стари!

Мајчински садржај даје жени непролазну лепоту. „Мајка не стари, жена стари.“ (Свети Владика Николај). Шта би било мајчинство у жени? Љубав према својој деци, љубав према свој деци, љубав и старање за спасење своје деце и све деце – јер се мајка поистовећује са рађањем и животом све твари. Лик мајке не бледи, он је овековечен у многим песмама, скулптурама, еповима, до култних представа.

Унутарњи духововљени живот жене чини је лепом и неувелом. То је младост која не пролази, увек свежа и нова, увек садржајна и топла. Такву лепоту не присвајаш, просто си срећан што постоји и што у њој налазиш одмор. У њој налазиш и мајку и оца и друга и све што ти је потребно. Не задржаваш је, није твоја, не поседујеш је. Одлазиш са надом да ћеш је поново срести јер те храни, одмара и крепи.

Поред те духовне лепоте, која те чини вазда живим, срећемо и лепоту без много садржаја. То је лепота која је стално мислила о лепоти и допадању, која се окретала око себе, улепшавала, и трудила да остави утисак. Утисак – вечити непријатељ лепоте. Где је утисак, нема лепоте, нема садржаја. Брига о утиску чини човека намештеним, притворним, неискреним. Брига о утиску недвосмислено сведочи недостатак искренности, истине, истинског односа према себи. Сујета окива човека, чини га скученим и незанимљивим. Пропада у бледило прозаичности и недуготрајности. Онај ко брине о томе какав утисак оставља није се одлепио од земље свог значаја и лажи. Није заорао бразду самопознања и богопознања, која је болна и дубока.

Духовни закон почиње осећањем изгнанства, осећањем заграничног простора, преграде која душу дели од Бога и жељом да се то премости.

Лепота пронице из бола, из зноја и крви, из немоћи и страдања душе. Чемер који завршава у ширини која обухвата све, грли све, болује за све.

Опседнутост собом, својим напретком, својим статусом, одгони лепоту и младост. Што се више трудимо да је задржимо, она измиче. Што се више удешавамо, постајемо незанимљивији. Кроз време намештена лепота губи значај, а права лепота се подмлађује.

Душа која не болује због даљине (од праве себе, од Бога) и не пати због свог изгнанства још није започела духовни живот.

Та заточена душа, тај бол је полазна тачка.

Видиш старца Јосифа Ватопедског, у неко доба обичан дедица, како се ближио смрти све лепши и лепши. Лепота! Лепота у човеку. Видиш и бол, бол и мука која се преобразила у лепоту, истинску и непролазну. Не можеш да га се нагледаш.

Сретох мати Макарију Соколичку мало пре њеног упокојења. Толико је била лепа! Очи као пучина, као смарагдна шума која крије тајну!

Каква се превелика тајна збива на човеку!

Какав бескрај у земљаном сасуду!

Какво се поверење указује човеку!

Каква се жртва приноси ради човека!

Бог се умањује и смешта у тело човечије, у ту грудву патње, да би подигао човека! Какво се поверење указује човеку!

Лепота је законито право сваке душе!

Лепота

Лепота! Да ли је она благослов или проклетство? Зашто су леви људи често несрећни? Зар лепота не доприноси срећи? Да, она је крст више, и изазов више. Да би се тај крст изнео, потребна је зрелост.

Помало смо сви ми „робови“ лепоте. Нико није неосетљив. Од када постоји човек на овом свету, лепота је била објекат његовог посматрања, мисли и осећања.

Постоји лепота која као да губи чар од дужег гледања, губи нешто од своје привлачности. Постоји лепота која је другачија – што се више загледаш у њу, она је све инспиративнија и увек нова. Она је подржана изнутра. Она лепе црте лица чини увек новим и другачијим, увек неповљивим, неувелим и младим. Та лепота долази изнутра, из чистоте, из унутарње лепоте. Како скромност плени! Како једноставност осваја!

Тело човеково, иако земља, носи лепоту Онога који је у њу удахнуо живот. Скулптура, колико год да је лепа, не привлачи да нестане у њој. Ти си само посматрач те лепоте. Не можеш да се сјединиш са њом, да живиш у њој. Оно што те чини – једно – са другим јесте душа. Само душа може да нас нераздвојиво споји са неким да бисмо били – једно. Све друго раздвојиво је и недовољно.

Зашто је човек који воли посесиван? Зато што негде у дубини себе он осећа да он нема тог другог. Да то није потпуно, апсолутно. Осећа недостатак (и када га има). Суштинско јединство, оно што је апсолутно, долази од Бога и припада души.

Апсолутно је мера Горњег света. Овде осећамо само наговештај, преукус. Да бисмо га достигли, потребно је уздржање од чулног – уживања. Једно искључује друго.

Умна слобода побеђује чула. Слободно срце надвисује чулну насладу.

Божански ерос који сједињује Бога и човека, обједињује и човека и човека, али кроз Бога. Предуслов тог јединства је чистота, односно уздржање од свега чулног. Божански ерос је натчулне природе, залази у сферу Божијег.

Лепота наговештава ту сферу и зато је привлачна, али она треба да се освешта чистотом живота да би постала непролазна, некварљива. Лепота подсећа на небо, уколико је не ставимо у службу земље. Лепота је искра Тајне, чежња за нечим непролазним и апсолутним. Немогућност да је задржимо и поседујемо болом нас подсећа на вечност, упућује на Бога, Творца – најлепшег међу синовима људским, који је једини дародавац те лепоте.